

BARN- OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNING

Handläggare: Ulla Wredle
Titel: Enhetschef
E-post: agneta.brus@norrtalje.se

Till: Utbildningsnämnden

Besvarande av nämndinitiativ från Utbildningsnämnden att utreda möjligheten att införa profilen hockey vid Rodengymnasiet från och med höstterminen 2026

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar att inte införa ny profilinriktning i ishockey läsåret 2026/2027.

Utbildningsnämnden beslutar att genomföra en uppföljning och utvärdering av profilinriktningarna vid Rodengymnasiet. Beslutet innebär att nämndinitiativet inarbetas i nämndens verksamhetsplan för 2026, och redovisas senast juni 2026.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden beslutade den 28 maj 2025 § 43 om ett nämndinitiativ från ordförande där nämnden uppdrog till barn- och utbildningsförvaltningen att utreda möjligheten att erbjuda profilen ishockey på Rodengymnasiet från och med höstterminen 2026.

Idrottslärare på Rodengymnasiet samverkar med utföraren av idrottsprofilen som utför undervisningen på entreprenad.

Det är vanligt med avhopp från profilen efter årskurs ett. Bortfallet kan vara så stort som 50 procent. Det beror oftast på att eleven i årskurs två vill kunna läsa ett ämne som ger meritpoäng.

Merkostnaden för Rodengymnasiets profilinriktningar som inte täcks av profiltillägget finansieras inom ramen för Rodengymnasiets befintliga programpeng. Det innebär i praktiken att profilutbildningarna tar resurser från ordinarie programersättning. Resurser som ska gå till alla elevers undervisning, läromedel och stödinsatser.

Barn- och utbildningsförvaltningen rekommenderar därför att en utvärdering av befintliga profilinriktningar genomförs innan beslut fattas om införande av nya profilinriktningar.

Ärendet

Bakgrund

Utbildningsnämnden beslutade den 28 maj 2025 § 43 om ett nämndinitiativ från ordförande där nämnden uppdrog till barn- och utbildningsförvaltningen

- Att utreda möjligheten att erbjuda profilen ishockey på Rodengymnasiet från och med höstterminen 2026.

- I utredningen belysa ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser av att erbjuda eleverna även denna profil.
- Att initiativet redovisas på nämndens sammanträde i september 2025.

Bakgrunden till nämndinitiativet är att Norrtälje Ishockeyklubb (NIK) under våren har haft kontakt med både barn- och utbildningsförvaltningen och utbildningsnämndens presidium, och framfört ett önskemål om samverkan som syftar till att åter igen erbjuda ishockey som profil på Rodengymnasiet.

Bakgrund

Profilinriktningar har funnits på Rodengymnasiet under ett antal år. Beslutet gällande profilinriktningar är från läsåret 2016/17. Då inrättades profiler inom musik och idrott.

Samtliga profiler schemaläggs på gemensam schemaposition. Det är poäng från individuella valet som används för profilinriktning. Alla elever väljer kurser på 200 poäng där det finns flera olika kurser att välja mellan, kurser som inte ingår i det ordinarie programmet som eleven går. Alla elever i årskurs två och tre läser ett individuellt val på 100 poäng per läsår. Elever som ansöker om profilinriktning läser det i årskurs ett och två. Vissa idrotter är möjliga att läsa på individuella valet i årskurs 3 om det finns plats i grupper.

Elever som läser idrottsprofil kan inte ta del av skolans övriga kurser inom det individuella valet. Många elever läser ämnen som ger extra meritpoäng inom det individuella valet så att de ska kunna få bättre meritvärden inför ansökan till universitet och högskola. Ämnen som ger extra meritvärde är godkända betyg i moderna språk, engelska och matematik. Nivåerna på ämnen som ger meritpoäng är högre än det som elevens program kräver i för examen. Totalt kan en elev få 2,5 meritpoäng vid godkända betyg. Elever som läser profilinriktning kan *inte* läsa ämnen som ger extra meritpoäng.

Vårterminen 2025 erbjöds profil inom musik, fotboll, yoga och crossfit. Genom åren har profilerna varierat i antal elever som läser profil och vilka profiler som erbjudits.

Tabell 1. Antalet elever och idrotter på Rodengymnasiet läsåret 2024/25.

Profil	Antal elever totalt	Åk 1	Åk 2	Åk 3
Musik	8	4	2	2
Fotboll	32	25	7	-
Yoga	26	3	10	13
Crossfit	12	4	4	4

Ishockey har tidigare erbjudits som idrottsprofil. Profilen upphörde dock på grund av för få elever.

Crossfit erbjöds vid ansökan till årskurs 1 läsåret 2025/26, men ställdes in på grund av för få sökande.

Yoga har fram till och med föregående läsår erbjudits som idrottsprofil på Rodengymnasiet. I samband med införande av Gy 25 ersattes ämnet specialidrott av ämnet tävlingsidrott. Det innebär att det inte längre är möjligt att läsa kurser inom det individuella valet som inte utgör tävlingsidrott. Därmed tas inga nya elever emot på profilen yoga från och med läsåret 2025/2026.

Elever som läser en idrottsprofil gör det inom kursen tävlingsidrott från och med hösten 2025. Idrottslärare på Rodengymnasiet samverkar med utföraren av idrottsprofilen som utför undervisningen på. De får betyg i kursen och det räknas in i slutbetyget. Betyg på kurserna

sätts av Rodengymnasiets legitimerade lärare. Samverkan runt betygssättning regleras i ett avtal mellan Rodengymnasiet och entreprenören.

Förvaltningens analys

Grundregeln är att elever väljer kurser inom det individuella valet i årskurs ett för att läsa ämnena i årskurserna två och tre. Schematekniskt läggs individuellt val ut på fasta positioner då alla elever i årskurserna två och tre läser ämnena tillsammans. Det är effektivt sätt att erbjuda flera kurser med tillräckligt många elever i varje kurs. Organisationen är uppbyggd för att elever ska läsa individuellt val tillsammans i årskurs två och tre. Elever i årskurs ett ansöker om individuella val i början av vårterminen.

Eftersom idrottsprofilen ska läsas från årskurs ett kan de inte läsa på samma schema-position. I och med att vissa elever, ett fåtal, kommer att ha hockeyprofil eller annan idrottsprofil på schemapositionen för individuellt val låser de upp alla andra elever i årskurs ett.

Detta innebär organisatoriska svårigheter för Rodengymnasiet och påverkar skolans schemaläggning negativt. Skolan försöker att undvika håltimmar och "sovmorgon". Elever som åker buss till skolan behöver eventuellt komma till skolan i vanlig tid (på grund av begränsat antal bussturer) även om inga lektioner kan genomföras då några elever i deras klass har idrottsprofil. Eftersom elever på idrottsprofilen läser alla andra ämnen på programmet får resterande elever i klassen håltimme, sovmorgon eller sluta tidigare.

Andra försvårande omständigheter kring schemaläggningen, utöver själva tiden för idrotten är att det krävs en omställningstid för eleverna att ta sig från den plats där idrottsutövningen sker (då det inte alltid är i anslutning till Rodengymnasiet) och tillbaka. Det kan antas att omställningstiden för ishockey är längre än för exempelvis fotboll. Schemaläggningen är oftast "tight" och finns det en uppenbar risk för sen ankomst och missad undervisningstid för dessa elever.

Det är vanligt med avhopp från profilen efter årskurs ett. Bortfallet kan vara så stort som 50 procent. Det beror oftast på att eleven i årskurs två vill kunna läsa ett ämne som ger meritpoäng inom det individuella valet. Till exempel var antalet elever på fotbollsprofilen i årskurs ett under läsåret 2023/24, 25 elever. I årskurs två läsåret 2024/25 var det endast sju elever som fortfarande ville läsa profilinriktningen.

Det är vanligt att elever i årskurs två kommer på att de behöver läsa ämnen som ger meritpoäng för att öka möjligheterna att komma in på en högskoleutbildning. Alternativet för en elev som både vill gå profilinriktning, och läsa ämnen som ger meritpoäng, är att ansöka om utökat program. Det medför dock en kostnad för Rodengymnasiet som inte täcks av profiltillägget. Beslut om utökat program ska fattas på individnivå utifrån hur den enskilde elevens studier fortskrider. Sådana beslut kan endast fattas av rektor.

Elever på yrkesprogram kan inte gå profilinriktning från årskurs två på grund av lärlingsutbildning och arbetsplatsförlagt lärande (APL). De begränsas till endast ett läsår på profilinriktning. Det innebär att alla elever inte kan gå hockeyprofilen, eller annan profil, även om de önskar det. Det i sig skulle kunna innebära att en elev väljer bort yrkesprogrammet på grund av att de vill gå idrottsprofilen.

En annan omständighet som kan behöva beaktas vid införande av idrottsprofiler är att gymnasieskolan ska vara avgiftsfri. Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet

med utbildningens mål¹. Huvudmannen får dock besluta om att eleverna ska hålla sig med enstaka egna hjälpmedel. Om den utrustning som krävs för att delta i en idrottsprofil kan hänföras till "enstaka egna hjälpmedel" är inte helt klarlagt. Exempelvis har Skolinspektionen ansett att en utbildning med "hästprofil" där eleven behövde egen häst, eller betala för "hyra" av häst, inte faller inom ramen för avgiftsfri skola². Det går att anta att elever som söker till en ishockeyprofil redan är utövande i sin sport och har tillgång till egen utrustning. Men utbildningen kommer att vara öppen för alla, och om Rodengymnasiet helt eller delvis ska finansiera elevers utrustning för deltagande i ishockeyprofil blir det en ansevärd merkostnad som inte ryms inom ramen för nuvarande programpeng/profiltillägg.

Utbudet av nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU) och så kallade "lokala profiler" inom ishockey är förhållandevis stort i länet. NIU erbjuds vid åtta gymnasieskolor inom Stockholms län och även i Uppsala kommun med vilka Norrtälje har samverkansavtal. Det finns även ett flertal lokala ishockeyprofiler genom ett tiotal föreningar i länet.

Ur ett genusperspektiv är idrottsprofilinriktningarna på Rodengymnasiet kraftigt pojkdominerade. Av de 69 elever som fått betyg i kursen Idrott och hälsa 1, specialisering, och idrott och hälsa 2, specialisering (kurserna som varit aktuella i Gy11) var 46 pojkar och 23 flickor under läsåret 2024/25. Det finns skäl att anta att ishockeyprofilen i första hand attraherar pojkar, vilket riskerar att ytterligare förstärka skillnaderna i antal mellan pojkar och flickor. I och med att Yoga tas bort förväntas dominansen av pojkar bli ännu högre.

Förfrågan om att införa ishockeyprofil vid Rodengymnasiet har initierats av Norrtälje Ishockeyklubb som är den största, men inte den enda ishockeyföreningen i Norrtälje kommun. Kommunen har lagkrav på att upphandla entreprenör för idrottsprofilerna. Detta innebär att det inte är möjligt att ingå avtal med en viss specifik utförare/leverantör (det vill säga förening) utan föregående upphandling.

Det finns även ekonomiska aspekter på profilinriktningarna som beskrivs under avsnittet "Ekonomiska konsekvenser" nedan.

Sammanfattning och slutsatser

I ursprungsbeslutet från 2016 att införa profiler anges att samtliga profiler ska utvärderas utifrån elevnöjdhet, examinationsgrad, kvalitet, organisation och elevintresse varje termin och år. Någon sådan utvärdering är inte genomförd av barn- och utbildningsförvaltningen.

Det finns ett antal frågeställningar som skulle behöva utredas ytterligare innan beslut fattas om nya profilinriktningar. Inte minst de ekonomiska förutsättningarna som beskrivs nedan. I nuläget bär inte profilerna sina egna kostnader, vilket i praktiken innebär att resurser som skulle kunna användas till insatser för att fler elever når gymnasieexamen i stället finansierar ett förhållandevis litet antal elevers särskilda fritidsintresse. Initiativet om att starta hockeyprofil kommer inte heller från eleverna utan från Norrtälje idrottsklubb utifrån deras intresse.

Elever i årskurs ett, som inte läser en profilinriktning, påverkas negativt i och med att schemaläggningen styrs av profilutlägget. Det går inte att schemalägga andra kurser på samma schemaposition som för idrottsprofilen. Elever i årskurs ett kan därmed inte få en sammanhållen skoldag utan sovmorgon eller håltimme. Det innebär också att skoldagarna blir längre för att få plats med alla ämnen som elever läser i årskurs ett.

Barn- och utbildningsförvaltningen rekommenderar därför att en utvärdering av befintliga profilinriktningar genomförs innan beslut fattas om införande av nya profilinriktningar.

¹ Skollagen (2010:800) 15 kap. 17§

² Skolinspektionen 2012-09-25 Dnr 41-2012:948

Förslagsvis kan ett uppdrag att utvärdera befintliga profilinriktningar och genomföra en grundligare utredning av vilka profiler som kan och bör erbjudas utifrån Rodengymnasiets förutsättningar införlivas i utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2026–2028. Uppdraget bör även omfatta hur övriga elever i årskurs ett påverkas av att några elever i en klass går en profilinriktning.

Om uppdraget genomförs och redovisas före sommaren 2026, kan beslut fattas om nya eller förändrade inriktningar i samband med beslut om programutbud för läsåret 2027/28.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid barn- och utbildningsförvaltningens avdelning för kvalitet, hälsa och lärande i samverkan med rektor för Rodengymnasiet.

Ekonomiska konsekvenser

I samband med införandet av profiler beslutades även om en finansieringsmodell där finansiering av profilerna sker via ett "profiltillägg". Tillägget är avsett att finansiera det utökade åtagandet för Rodengymnasiet och finansieras genom ett särskilt anslag inom det så kallade "hemkommunsansvaret".

Det är inte helt klarlagt hur tillägget har räknats fram, men det har räknats upp årligen med ordinarie uppräknings och uppgår 2025 till 5 544 kr per elev och år. Tillägget täcker dock inte alla kostnader för profilinriktningen. Utöver kostnaderna för själva undervisningen av profilinriktningarna medför dessa vissa administrativa kostnader för upphandling, avtalsuppföljning och hantering av profiltilläggen.

Barn- och utbildningsförvaltningens bedömning är att profiltillägget utgör en "gråzon" i förhållande till skolförfattningarnas bestämmelser om ersättning på lika villkor. Om profilinriktningar ska erbjudas även fortsättningsvis bör tillägget dels räknas om efter aktuella förutsättningar och hanteras i budgetprocessen för 2027–2029, dels bör beslut fattas om vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att profiltillägg ska betalas ut.

Profiltillägget bör även ingå i kommunfullmäktiges årliga beslut om ersättning till utförare av gymnasieskola. För att tillägget ska vara konkurrensneutralt bör det också vara sökbart för andra skolhuvudmän. Det finns då en risk/möjlighet att fler huvudmän vill erbjuda olika "profiler". Det kan innebära både ökade kostnader och att skälet till det ursprungliga beslutet om profiler, att göra Rodengymnasiet mer attraktivt för fler elever, inte längre fyller sitt syfte.

Merkostnaden för Rodengymnasiets profilinriktningar som inte täcks av profiltillägget finansieras inom ramen för Rodengymnasiets befintliga programpeng. Det innebär i praktiken att profilutbildningarna tar resurser från ordinarie programersättning. Resurser som ska gå till alla elevers undervisning, läromedel och stödinsatser. Det kan därmed påverka andra elevers möjligheter att uppnå målet för utbildningen, det vill säga gymnasieexamen.

Konsekvenser för barn

Profilinriktningarna och utbudet av dessa kan vara ett sätt att erbjuda Norrtäljes elever en möjlighet att utöva sin idrott och eller kulturintresse under skoltid utan att söka sig till skolor som erbjuder NIU eller Riksidrottsgymnasier eller särskilda utbildningar med estetisk inriktning.

Det allra viktigaste är att Rodengymnasiet kan konkurrera med högkvalitativ undervisning och har ett effektivt programutbud som motsvarar både elevernas önskemål och arbetsmarknadens behov. Genom samverkansavtal med såväl Storsthlm som Uppsala kommun har Norrtäljes elever möjlighet att på lika villkor ta del av det utbud av utbildningar

som erbjuds i regionen. Däribland ett flertal idrottsutbildningar och särskilda estetiska utbildningar. Elever som utövar sin idrott på elitnivå söker i högre utsträckning NIU eller Riksidrottsgymnasium.

Landsbygds- och skärgårdsperspektiv

Förslaget medför inga konsekvenser för landsbygd och skärgård.

Niclas Gustafsson
Tf. Förvaltningsdirektör
Barn- och utbildningskontoret

Marie Stoltz
Rektor Rodengymnasiet
Barn- och utbildningskontoret

Bilaga/Bilagor

Nämndinitiativ från Utbildningsnämnden

Beslut skickas till

Ordförande utbildningsnämnden
Avdelningschef gymnasieskola
Rektor Rodengymnasiet
Enheten för resultat och analys